

Radeis

Rode Adviezen, Denkpistes en Eisen van/voor Senioren

Jaargang 5 – Nummer 1 * januari - maart 2010 * verschijnt driemaandelijkse
Afgifttekantoor 8000 Brugge * Erkenningsnummer P608427 * BC 30003
ABVV-Senioren - Hoogstraat 42, 1000 Brussel - v.u. Caroline Copers
Voor vragen, opmerkingen, adreswijzigingen: 02/28.90.181 of kcriel@vlaams.abvv.be

Het zal u ongetwijfeld opgevallen zijn: de voorbije maanden zijn de pensioenen niet weg te branden uit de actualiteit. Het begon met minister Daerden die een groenboek en een witboek aankondigde. Even later was er Frank Vandenbroucke die zijn “Strategische keuzes voor een sociaal beleid” bekendmaakte. Zopas nog Yves Leterme die vindt dat je bovenop het pensioen onbeperkt moet mogen bijklussen, de dag nadien aangevuld door de CD&V die vindt dat je 45 jaar moet gewerkt hebben vooraleer je aan een pensioen... en aan onbeperkt bijklussen kan denken.

Daarom vonden we het nodig om het standpunt van het ABVV in dit nummer van Radeis uit de doeken te doen.

Ook in de gezondheidszorgen gebeurt heel wat. Zo swingen de kosten van de hospitalisatieverzekeringen de pan uit. Bij bepaalde firma's kan de kost al oplopen tot ongeveer het pensioen van een maand, om een jaar verzekerd te zijn. Daarom zetten we in dit nummer ook eens de voordelen van de sociale zekerheid op een rijtje, naast de beperkingen van een private verzekering. Aansluitend stellen we ons ook de vraag of het goed zou zijn om de sociale zekerheid in België te splitsen. Aan u het oordeel...

En om niet uitsluitend zware kost te serveren, besteden we ook twee bladzijden aan het begrip “tijd”. Ook ouderen leven de dag van vandaag ‘in meervoud’: terwijl ze de strijk doen kijken ze TV en slaan ondertussen een babbel met de partner. Ik zou zeggen: “pak de tijd” om alvast dit nummer van Radeis op relaxte wijze door te nemen.

Caroline

Vrijheid en zekerheid in het land van Octaaf

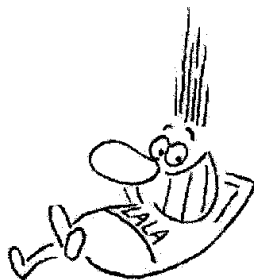
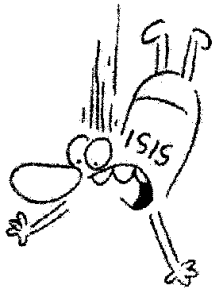
Op een aantal plaatsen in het ABVV maken jonge militanten tijdens de vorming kennis met het land van Octaaf. Je hebt er nog nooit van gehoord? Wel, het is een land dat nogal goed op het onze trekt. Er leven namelijk ook twee volken samen

Aan de ene kant van het land van Octaaf woont het Sisi-volk. Bij het Sisi-volk vindt men **vrijheid** het allerbelangrijkste in het leven. De overheid moet zich niet teveel moeien, zeggen ze. We zijn groot en sterk en slim genoeg om te weten wat goed voor ons is. Laat ons rustig onze eigen boontjes doppen: dan hebben we de beste kansen om gelukkig te zijn.

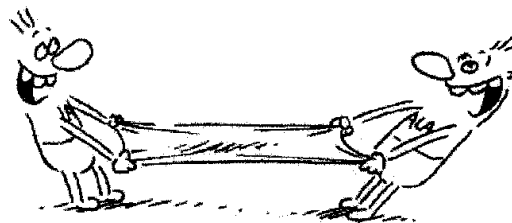
Aan de andere kant van het land woont het Lala-volk. En dat is een heel ander soort aardappeleters. Typisch bij het lala-volk is dat ze **zekerheid** in het leven heel erg belangrijk vinden. Ze willen 's morgens kunnen wakker worden zonder de vrees dat ze geen geld hebben om eten te kopen, dat ze niet verzorgd zullen kunnen worden als ze ziek zijn, dat ze aan hun lot overgelaten worden als ze te oud zijn om te werken ...

In de realiteit is het dan ook zo dat er bij het Sisi-volk allerlei wetten gemaakt worden die ervoor zorgen dat de mensen zoveel mogelijk "vrij" zijn. En bij het Lala-volk denkt

men bij het maken van wetten vooral aan "zekerheid" voor de mensen.

En dan nu de vraag: waar zou het het interessantst zijn om te leven: in het land van de vrijheid, of in het land van de zekerheid?

Wijzelf wonen niet in het land van Octaaf. Maar als je de situatie van meer nabij bekijkt, dan is België niet zo heel erg verschillend. Ook hier hebben we twee volken, waarbij het ene nogal denkt in de richting van "vrijheid" en het andere in de richting van "zeker-

heid". En stel nu dat de sociale zekerheid gesplitst wordt. Dan denk ik dat bij het ene volk de "zekerheid" een flink stuk zal afgebouwd worden. Met een klein basispensioen voor iedereen, want je hebt heel je leven de vrijheid om zelf een tweede pensioenpijler op te bouwen. Met enkel een basisgezondheidszorg, want je hebt toch de volledige vrijheid om je al dan niet te verzekeren voor hospitalisatiekosten en dergelijke, ...

Tja, misschien is het geen slecht idee om toch maar op "zeker" te spelen. Voor wie het niet helemaal duidelijk is hebben we er ook nog een tekeningetje bij gemaakt.

HET VERSCHIL

<i>Sociale Zekerheid</i>	<i>Privé-Verzekeringen</i>
<i>Geen kopzorg: je bent gedekt voor om het even welk risico dat verbonden is aan je arbeid</i>	<i>Je kiest zelf de risico's waarvoor je wil verzekerd zijn en daarvoor betaal je. Alle andere risico's zijn niet gedekt.</i>
<i>Of je nu veel of weinig kans hebt op werkloosheid, op arbeidsongevallen, op ziekte, ... het maakt niet uit: iedereen betaalt evenveel.</i>	<i>Hoe groter het risico is dat je loopt, hoe groter de premie zal zijn die je moet betalen.</i>
<i>Hoe meer je verdient, hoe meer je helpt betalen.</i>	<i>Je betaalt in verhouding tot de vergoeding je wil ontvangen</i>
<i>Kom je terecht in een situatie waarbij je niet meer kan betalen (ziekte, werkloosheid, ...) dan lopen je rechten gewoon door.</i>	<i>Kan je om de een of andere reden je premies niet verder betalen, dan betekent dat contractbreuk</i>
<i>Verzekert alle werknemers</i>	<i>Je geniet de "Individuele vrijheid". In de praktijk betekent dit dat alleen de mensen verzekerd zijn die het zich kunnen veroorloven</i>
<i>Controle en beheer gebeurt door de vertegenwoordigers van de verzekerden: Vakbond, mutualiteit, ...</i>	<i>Controle en beheer gebeurt door de kapitaalbezitters. Zonder inspraak van de verzekerden.</i>
<i>Als men een vergoeding ontvangt is dat in overeenstemming met de schade die men oploopt.</i>	<i>De verzekeraar zal proberen zo weinig mogelijk uit te betalen, omdat hij probeert zoveel mogelijk winst aan de verzekering over te houden.</i>
<i>Werkt tegen kostprijs</i>	<i>Werkt om winst te realiseren en is dan ook <u>altijd</u> een duurder systeem</i>

Sorry, ik ben gepensioneerd, ik heb geen tijd.

Senioren zijn mensen die het dikwijls heel erg druk hebben. Ze hollen van het ene aanbod naar de volgende verplichting. Ze geven soms de indruk dat ze op de vlucht zijn om niet in dat angstaanjagende zwarte gat te vallen. Of misschien zijn ze met zoveel tegelijk bezig vanuit de vrees er anders niet meer bij te horen.

En dan hebben ze natuurlijk te weinig tijd voor het onthaaste genieten van het gewone leven. Luieren in de zon, blijven kletsen met de buurman, wandelen met de hond, ... Wij pleiten voor een gezond evenwicht.

Maar stond je er al bij stil dat comfort, welvaart en onze zoek-het-zelf-maar-uit economie ook grote slokkoppen van tijd zijn?

Comfort kost tijd

Neem nu het wassen.

Wie er niet bij nadenkt heeft de indruk dat het veel gemakkelijker geworden is dan vroeger. Tot voor enkele tientallen jaren was de wasmachine nog niet ingeburgerd. Op maandag werd de vuile was in de week gezet en afgekookt met soda. Daags nadien kon er dan manueel gewassen worden: en na het wassen volgde het spoelen, bleken, uitwringen, blauwen, stijven en drogen. Weer een dag later was dan de strijkdag. Met het loodzware strijkijzer dat op de Leuvense stoof opgewarmd werd.

En de normen lagen hoog: alles moest kreukvrij zijn en ook de zakdoeken die werden niet zomaar opgeplooid weggeborgen.

Vandaag heeft het elektrische strijkijzer en de volautomatisch wasmachine die taak voor een groot stuk overgenomen. Het werk is hierdoor inderdaad heel wat lichter geworden. Maar het is daarom niet minder tijdsopslopend. Om te beginnen moet tot nader order nog altijd de was gesorteerd worden, moet ze in en uit de wasmachine gehaald worden, gedroogd, geplooid, gestreken en weggelegd worden. Maar er is meer: onze hygiënische normen zijn geëvolueerd. Dus gaan we veel meer verversen dan vroeger. In veel gezinnen draait de wasmachine elke dag.

En dan heb je nog het feit dat je wel een aantal uren moet gaan werken vooraleer je zo'n wasmachine kan kopen. En die hogere elektriciteits- en waterrekening, de droogkast en de milieuheffing, daar moet je ook voor werken.

In de afrekening mag je ook niet vergeten dat er bij de aankoop van een huishoudelijk toestel nogal wat "studie" aan voorafgaat: welke kwaliteit krijg ik bij welk merk voor mijn geld? En je moet de gebruiksaanwijzing bestuderen.

Welvaart kost tijd

Neem het verhaal van de maaltijden: onze eisen zijn sterk geëvolueerd. We zijn niet meer tevreden met rode kool, karnemelkpap en een lap spek. Onze variatie is uitgebreid met kebab, pizza en pitta, gyros en moussaka, varkensblokjes in zoetzure saus en paëlla. We willen het klaarmaken op de barbecue, we kopen een gourmet en een fondu-toestel, we leren wokken en we beschikken over kookboeken, krantenknipsels en CD-ROMs met een breed assortiment van borrelhapjes, cocktails, dieet- en vlug klaar recepten. En we moeten dat allemaal bijeen sparen en bestuderen en klaarmaken, ...

De karnemelkpap van grootmoeder zal wellicht niet alleen goedkoper geweest zijn, maar ook vlugger klaar.

De “zoek-het-zelf-maar-uit” economie”

Waar staat de tomatenpuree nu in deze zelfbedieningswinkel?

Welke opties zal ik kiezen voor mijn nieuwe auto?

Welk tarief past het best bij mijn GSM?

Welke elektriciteitsmaatschappij is voordeligst?

Hoe steek ik mijn IKEA-kastje in mekaar?

Het is een erg tijdrovende economie.
En de klant wordt werknemer van de

firma waar hij iets koopt:

- Hij mag zelf bankbediende spelen met "pc-bankieren".

- Hij maakte de pompbediende overbodig.

- Bij Ikea ben je eerst de magazijnier die de goederen in het magazijn bijeenzoekt, daarna transporteur die de meubelen thuis brengt en tot slot meubelmaker.

- En bij Delhaize mag je zelf de appelen wegen en je brood snijden, om daarna via de zelfscan nu ook de kassierster overbodig te maken.

Waren de dwergen van Sneeuwwitje Vlamingen?

In het sprookje van Sneeuwwitje zijn de zeven dwergen eigenlijk mijnwerkers. Wanneer ze 's avonds terugkeren naar huis zingen ze **“He ho, he ho, je krijgt het niet cadeau”**.

Als je dat eens onder het vergrootglas bekijkt, dan zijn die dwergen eigenlijk noeste werkers. Ze behoren tot de soort die na een zware dagtaak thuis vlug een boterham verorbert om op tijd in de avondschoon te zijn. Want je krijgt het niet cadeau. Ze zijn door-drongen van oude wijsheden zoals “luiheid is het oorkussen van de duivel” en “rust roest”.

In de Spaanse versie van sneeuwwitje worden we evenwel geconfronteerd met een heel ander soort dwergen. Ze zingen: **“He ho, he ho, het is tijd om te sluiten en om thuis te gaan rusten”**.

Een wereld van verschil: de Nederlandse vertaler maakt van de dwergen wezens die leven om te werken, terwijl de Spaanse vertaler het houdt bij dwergen die werken om te leven.

We kunnen ons moeilijk van de indruk ontdoen dat het leven bij de Spaanse dwergen een stuk aangenamer moet zijn dan dat bij hun bloedserieuze noeste Vlaamse tegenhangers. Er moet inderdaad tijd zijn om te genieten van het leven en van de talloze mogelijkheden die de moderne wereld ons biedt.

Wat is het toverwoord bij
Gebrek aan tijd?

Priori-tijd

De pensioenhervorming en het ABVV

Het ABVV heeft de pensioenconferentie goed voorbereid en geeft aan zijn onderhandelars een becijferd en realistisch voorstel tot verbetering van de pensioenen meegegeven.

De huidige pensioenen zijn immers veel te laag. Het gemiddeld pensioen van een (mannelijke) werknemer bedraagt slechts 1.000 euro bruto per maand. Het gemiddelde pensioen van een werknemster ligt nog lager, nl. 800 euro bruto per maand. Daarmee staan we onderaan de ladder in Europa.

Voor een kwart van de gepensioneerden dreigt armoede, en het werknemerspensioen staat niet in verhouding tot het vroeger loon en de betaalde sociale bijdragen. Dit moet dringend verbeteren.

Daarom willen wij het wettelijk pensioenstelsel verder uitbouwen. Dat is het enige stelsel dat het verzekeringsprincipe en solidariteit waarborgt is t.o.v. werknemers die afgedankt worden of het ongeluk hebben langdurig ziek te vallen.

Van de tweede pensioenpijler kunnen nog lang niet alle werknemers genieten en de fiscale voordelen van de derde pijler zijn ongelijk verdeeld.

Het ABVV stelt voor om de pensioenen met een kwart te verhogen, door het progressief optrekken van het berekeningspercentage van 60 naar 75% van het vroegere loon, voor de werknemers uit de privésector. Dit zal 2,4 miljard euro kosten.

Het ABVV is bereid om hiervoor de werknemersbijdrage te verhogen, op voorwaarde dat ook de werkgevers en de overheid eenzelfde inspanning leveren. Voor de overheid kan deze meeruitgave gecompenseerd worden door de belastingvoordelen voor het individueel pensioensparen tegelijkertijd af te bouwen.

Geen generatiepact bis

Voor het ABVV moet de pensioenconferentie leiden tot verbeteringen, niet tot achteruitgang zoals sommigen bepleiten

door een generatiepact bis voor te stellen.

De jongste pensioenhervorming werd immers pas vorig jaar voleindigd. Iedereen moet nu 45 loopbaan jaren bewijzen om recht te hebben op een volledig pensioen. Door deze inspanning van de werknemers werd al 625 miljoen euro bespaard.

En het generatiepact is nog niet eens op kruissnelheid gekomen: pas in 2014 zullen de vrouwen 38 loopbaan jaren moeten hebben om nog op brugpensioen te kunnen gaan.

Bovendien is de gemiddelde uittredingsleeftijd in de periode 2001-2007 bij de arbeiders van 56,7 jaar naar 57,8 jaar gestegen; bij de bedienden is er een evolutie van 57,8 jaar naar 59 jaar (bron: Steunpunt tewerkstelling). Dus lang niet iedereen gaat op 55 met pensioen !

Bovendien waren nooit tevoren zoveel mensen actief in ons land. Het percentage actieven steeg van 56,8% in 1997 tot 62,4% in 2008. Hierbij moet nog rekening gehouden worden met het feit dat de leerplicht ervoor zorgt dat er in België geen tewerkstelling is voor de 15 tot 18-jarigen. Voor de werknemers tussen 55 en 64 jaar steeg het percentage in diezelfde periode van 22,1% naar 34,5%.

Het is bovendien bijzonder verrassend om mensen nu te dwingen langer te werken, terwijl er elke dag nieuwe werklozen bij komen, ook in de categorie ouder dan 55 jaar, door de grootste crisis sinds de jaren '30. Crisis die het gevolg is van de speculaties en de winsthonger van de bank en de financiële sector. De eerste prioriteit is dan ook bestaande banen te behouden en er nieuwe te creëren. Vergeten we ook niet dat dit jaar

110.000 jongeren op de arbeidsmarkt zullen komen.

Het ABVV heeft altijd gesteld dat langer werken voor oudere werknemers kan, maar dat dit mogelijk gemaakt moet worden doordat de werkgevers daar de

voorwaarden voor scheppen (recht op minder zwaar werk, overgang van nacht naar dagploeg, aanpassing arbeidsvoorwaarden...). Die voorwaarden zijn nog lang niet vervuld !

Nieuwtjes voor oudere jongeren

Straks leven mannen langer

Het is een feit: de mannen zijn aan een serieuze inhaalbeweging bezig. Op vijftien jaar tijd hebben ze de tijd dat ze minder lang leven dan de vrouwen met 1,7 jaar verminderd. En volgens de Britse krant de Sunday Times wordt 2035 het "equal life year". Dat betekent dat de mannen dan precies even lang zullen leven als de vrouwen. En tja, vanaf 2036 zijn de rollen dan omgekeerd.

Leuke cijfers natuurlijk, (voor de mannen) maar in dezelfde Sunday Times lezen we ook dat er andere factoren dan het geslacht veel belangrijker zijn om lang te leven. Wordt je als kind geboren in Amerika, dan leef je precies vijftig (!) jaar langer, dan wanneer je wiegje in Swaziland staat. Maar zover moeten we het nog niet zoeken: een man die in een goede Londense buurt woont wordt nu al gemiddeld 83 jaar, terwijl zijn armere geslachtsgenoot in Glasgow het moet doen met 71 jaar.

Zou dat allemaal iets met toegankelijke gezondheidszorg kunnen te maken hebben?

Germaine De Pue in actie

Germaine De Pue, ondertussen 73 jaar en reeds heel haar leven ABVV-militant, vond het niet kunnen toen het verdict viel dat ook de Carrefour-vestiging "Groene Vallei" in haar woonomgeving op de lijst terechtkwam van de winkels die in juni moeten sluiten.

"Dit is een ramp voor de vele bewoners van deze buurt" zegt Germaine. Veel bejaarde mensen komen hier winkelen. Voor hen is de Colruyt en de Delhaize al

te ver weg. Het is daarenboven een goed draaiende vestiging, goed gelegen en met veel parkeergelegenheid.

En dus nam Germaine het initiatief om samen met enkele andere klanten een petitie-actie te starten. De boodschap was kort en krachtig: "Mijn winkel moet open blijven. Neen aan de sluiting van de Groene Vallei."

De maandag haalde ze handtekeningen op van 13 tot 19.30 uur. "Ik was wel moe", zegt ze "Maar niets doen is onverschillig zijn. Bij mij zit het in de genen. Het is mooi dat ook studenten enthousiast de petitie tekenen. Zij zijn de toekomst."

Op twee dagen tijd werden aldus 2000 handtekeningen opgehaald. Die werden afgegeven op de ondernemingsraad ...

Dank je wel, Germaine. Met mensen zoals jij gaat de wereld er uiteindelijk "traag maar gestaag" op vooruit ...

Hospitalisatieverzekering onbetaalbaar voor senioren

Voor veel mensen zijn hospitalisatieverzekeringen als gevolg van de recente prijsstijgingen onbetaalbaar geworden. Vooral senioren betalen het gelag. Testaankoop vond het daarom nodig om een rechtszaak te starten tegen de ongeoorloofde praktijken van de sector.

Een hospitalisatieverzekering dekt de kosten die de patiënt moet betalen na de tussenkomst van het ziekenfonds. Die kosten kunnen hoog oplopen want het ziekenfonds betaalt niet alle verzorging terug, zoals bijvoorbeeld voor wie een

implantaat nodig heeft. De hospitalisatieverzekering betaalt ook de beruchte ereloonsupplementen van de geneesheren terug voor wie in een eenpersoonskamer wordt opgenomen.

Ziekenhuisopnames en chirurgische interventies kosten almaar meer, waardoor de verzekeraars de premies moeten verhogen. Dat klinkt logisch, ware het niet dat die verhoging niet gelijk loopt met de stijging van de kosten. Zo verhoogde DKV - de marktleider in de sector - recent haar premie met maar liefst 7,84 % voor het verblijf in een eenpersoonskamer. En dat terwijl de kosten 'maar' 3 % stegen.

Ja, private verzekeringen kunnen rare boksprongen maken. Zie pagina 3 in dit nummer: het moet winst opleveren. Zo zijn er firma's die klanten verleiden met een lage startpremie. En wanneer de verzekerde dan te oud is om nog van verzekeraar te veranderen, trekken ze die buiten proportie op. Als je bij DKV op de leeftijd van 35 jaar een hospitalisatieverzekering neemt, dan betaal je jaarlijks 239 euro. En de dag dat je de leeftijd van 65 overschrijdt wordt die opgetrokken tot 609 euro. En dan zijn ze nog de duurste niet. Ethias doet er nog een flinke schep bovenop: om de winst groot genoeg te houden hebben ze 810 euro nodig. Het pensioen van pakweg een maand voor je hospitalisatieverzekering.

Doet Europa iets aan armoede?

We leven in het Europees jaar van de armoede. Mooi, maar wat heeft Europa met armoede te maken? Hebben die zich daar in het verleden al mee bezig gehouden?

Het antwoord is 'ja'. In het jaar 2000 - op de top van Lissabon - beloofden de regeringsleiders plechtig om tegen 2010 een duidelijke stap vooruit te zetten. De manier waarop ze dat zouden doen kwam erop neer dat ze elkaar beloofden om elke twee jaar heel duidelijk 'op papier' te zetten wat ze rond armoede aan het doen waren. En die verslagen zouden dan tussen de lidstaten uitgewisseld worden, zodat de ene kon leren van de pogingen bij de anderen.

Het plan was jammer genoeg niet "bindend". Een land kan kennis nemen van de goede werking in een ander land en zich beperken tot instemmend geknik.

Het gaat dus om goedbedoelde pogingen, maar de resultaten zijn nog altijd niet om over naar huis te schrijven. Het risico op armoede bij gepensioneerden blijft in België ondertussen op 23 % hangen, terwijl dat bij de rest van de bevolking 'maar' 15 % is.

Samengevat:

Opa verwacht meer van Europa.

Slechts helft van 60-plussers doet aan cultuur

Een onderzoek van professor Verté leverde duidelijke resultaten op:

De helft van de ouderen neemt nooit deel aan het aanbod van muziek, theater, film, beeldende kunst of comedy. Bij andere leeftijdsgroepen is dat maar een kwart.

Wat zijn hiervan de oorzaken?

Belangrijkste reden is gebrek aan interesse (68 %). Voor 25 % vormt het prijskaartje de drempel. Maar ook 25 % heeft moeite met het tijdstip (ze willen dit niet 's avonds) of met de afstand.

En dat laatste blijkt heel erg belangrijk te zijn. Hoe ouder de mensen, hoe meer ze zich richten op de eigen buurt. En belangrijk om weten: of die ouderen nu al dan niet een auto hebben speelt geen rol.

De laatste jaren zien we dat de cultuursector neigt naar 'centralisering': men bouwt grote cultuurtempels of bioscoopcomplexen buiten de stadskern. En blijkbaar sluit dat een groeiende groep ouderen uit.

Wat willen senioren wél:

- Meer cultuur overdag
- Gelegenheid tot sociale omgang achteraf
- combitickets voor openbaar vervoer en expo of film
- Een betere samenwerking tussen cultuurhuizen en het verenigingsleven.